

Booklets

“Byrommets transformative snølandskap”

3 booklets: Analyse og registrering | Skissedesign og konseptmodell | Medvirkning

Zeri Emilie Botani

Fag: LAN-3900-1 24V Diplomoppgave / Masteroppgave

Veileder: Mari Anneline Aston Bergset

AHO - Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

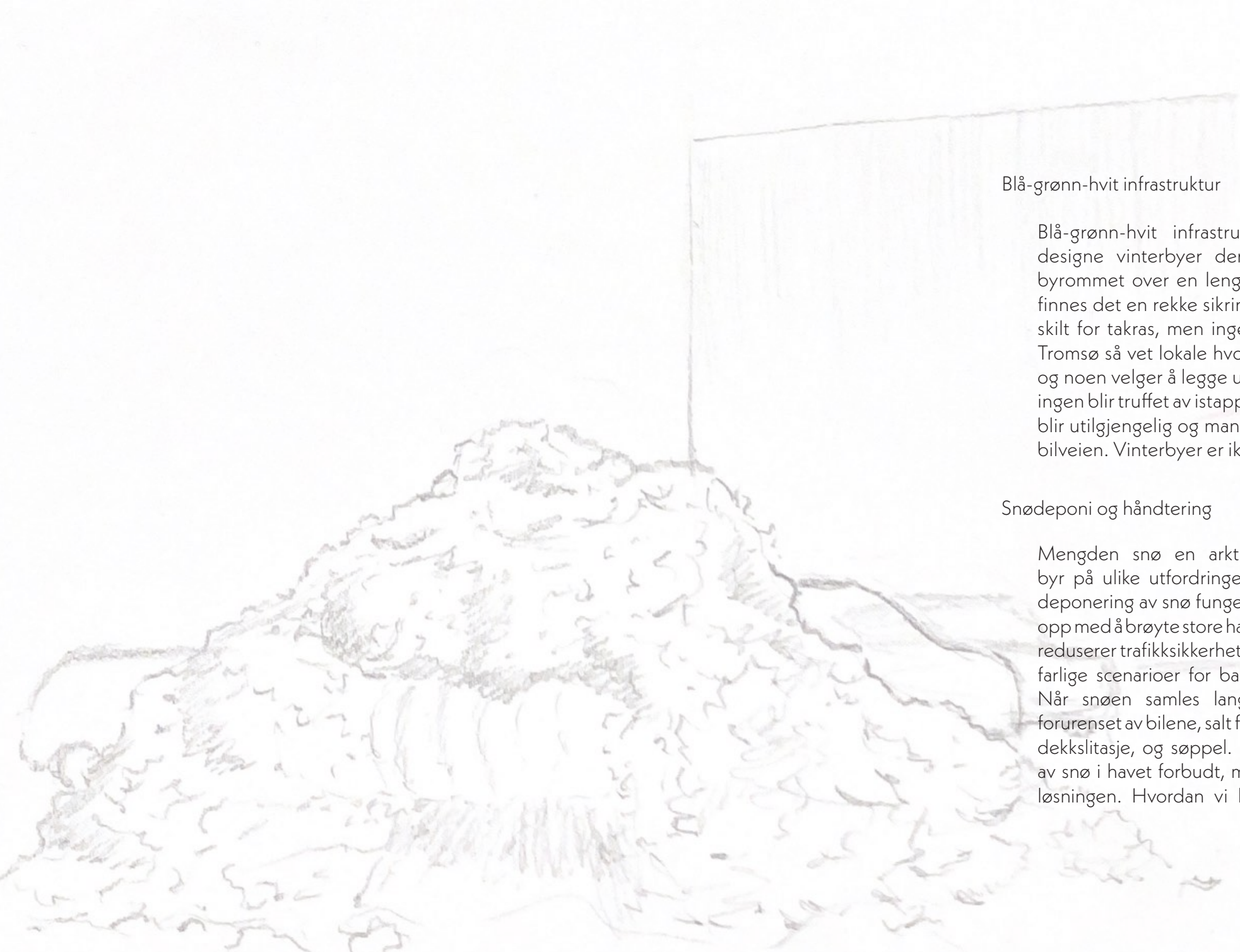
UIT / Kunstakademiet - Norges Arktiske Universitet.

Analyse og Registrering

Zeri Emilie Botani

Fag: LAN-3900-1 24V Diplomoppgave / Masteroppgave
Veileder: Mari Anneline Aston Bergset

AHO - Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.
UIT / Kunstakademiet - Norges Arktiske Universitet.

Blå-grønn-hvit infrastruktur

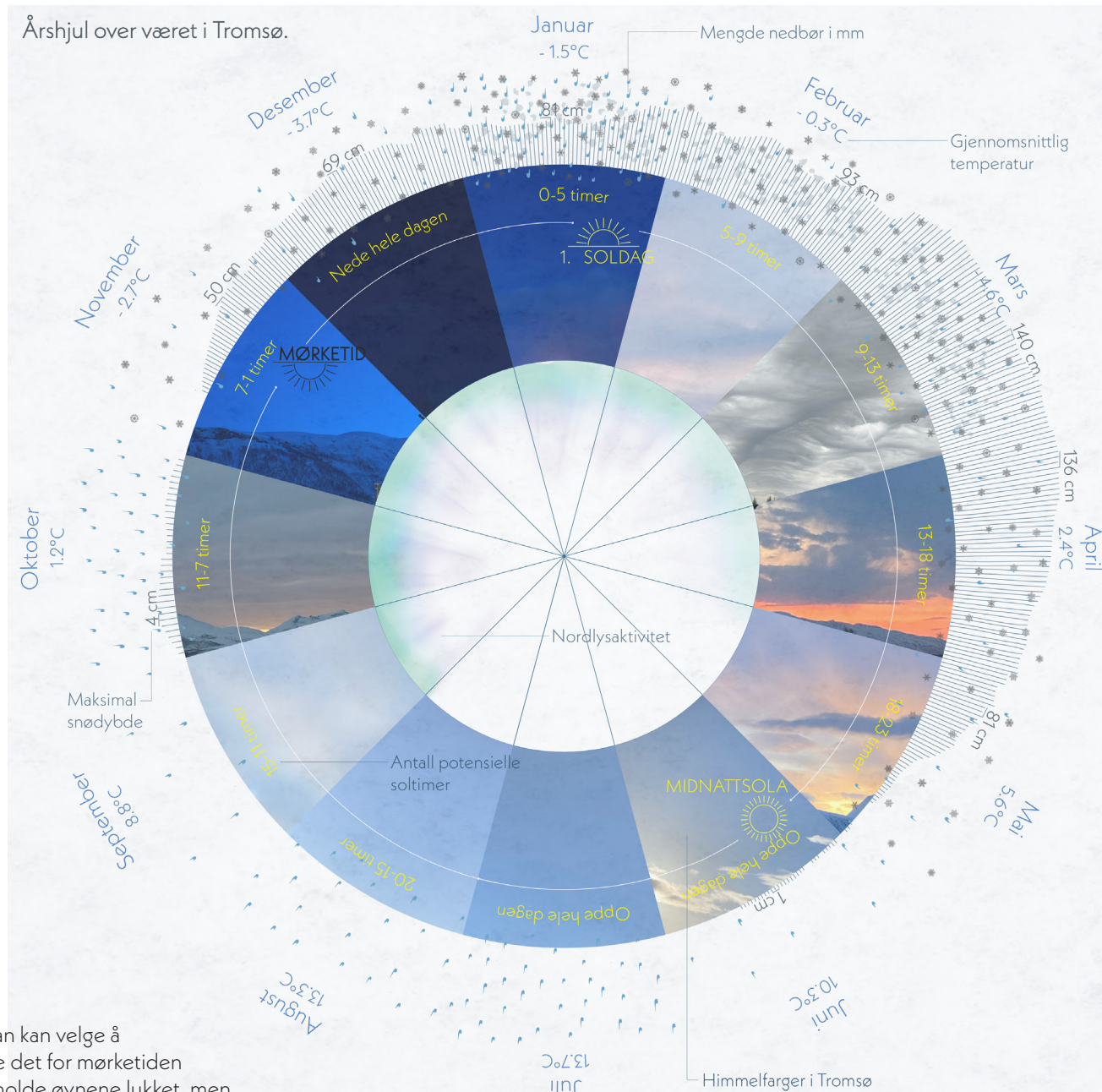
Blå-grønn-hvit infrastruktur handler om å designe vinterbyer der snø er en del av byrommet over en lengre periode. I Tromsø finnes det en rekke sikringer for snøen. Det er skilt for takras, men ingen skilt for istapper. I Tromsø så vet lokale hvor de bør bevege seg, og noen velger å legge ut planker for å sikre at ingen blir truffet av istapper. Dette gjør at veien blir utilgjengelig og man må bevege seg ut på bilveien. Vinterbyer er ikke mye dokumentert,

Snødeponi og håndtering

Mengden snø en arktisk by må håndtere byr på ulike utfordringer. Dagens løsning for deponering av snø fungerer ikke, og det ender opp med å brøyte store hauger langs veiene. Det reduserer trafiksikkerheten, siktlinjer og skaper farlige scenarioer for barn langs snøhaugene. Når snøen samles langs bilveien blir den forurenset av bilene, salt fra veien, mikroplast fra dekkslitasje, og søppel. Derfor er deponering av snø i havet forbudt, men det er likevel ikke løsningen. Hvordan vi håndterer snøen i et

men som oftest velger man å se på snø som et problem, for å «rydde det vekk» istedenfor å bruke det som en ressurs til å skape noe nytt under vintersesongen. Snølandskap er som regel snødeponi som blir til av at snøen ryddes vekk. Tromsø har en unik mulighet for å endre betydningen av blå-grønn-hvit infrastruktur ved å jobbe med snøen, og skape en positiv assosiasjon med værphenomenet.

byrom kan potensielt bli mye mer effektivt. Det trengs nye måter å håndtere snøen på, ikke bare rydde det til siden, men heller inkludere det i hverdagen. Likevel bør tilgjengelighet og mobilitet være tilrettelagt. Snødeponier skaper nye former og høyder i byen og inviterer barn til kreativ aktivitet. Utfordringen er å finne plass til snøen, og det resulteres til at gjenglemte lommer og parkeringsplasser får mye av snøen. Det finnes en bedre og mer funksjonell måte å integrere snø med i byrommet uten at det blir et problem for fremkomstlighet

"Man kan velge å kalle det for mørketiden og holde øynene lukket, men nå er det pastellfarger og lys som kommer frem. Denne perioden er lysets tid."
 - Quotes fra lokale

Klimarapport Tromsø 2100

Om vi har middels utslipp, kan man forutse at ved enden av århundret vil;

...det bli gjennomsnittlig 3 grader varmere. Like varmt som Oslo i dag.

...få rundt 10% mer nedbør.

...vannstanden øke mellom 15 - 50 cm

...dagens 200 - års stormflo skje minst én gang i året.

...snødybden synke rundt 50 cm

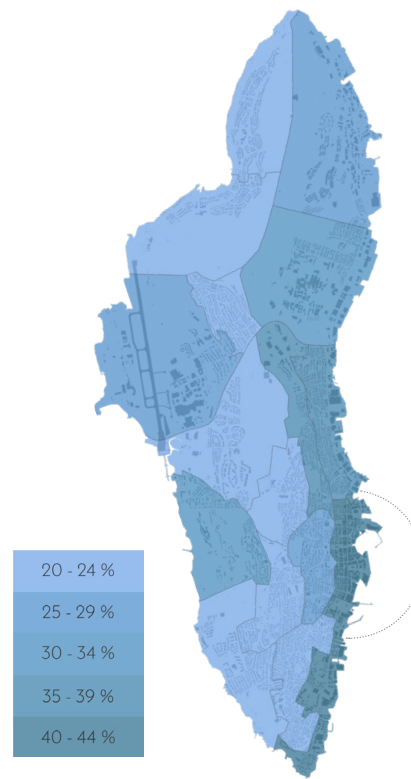
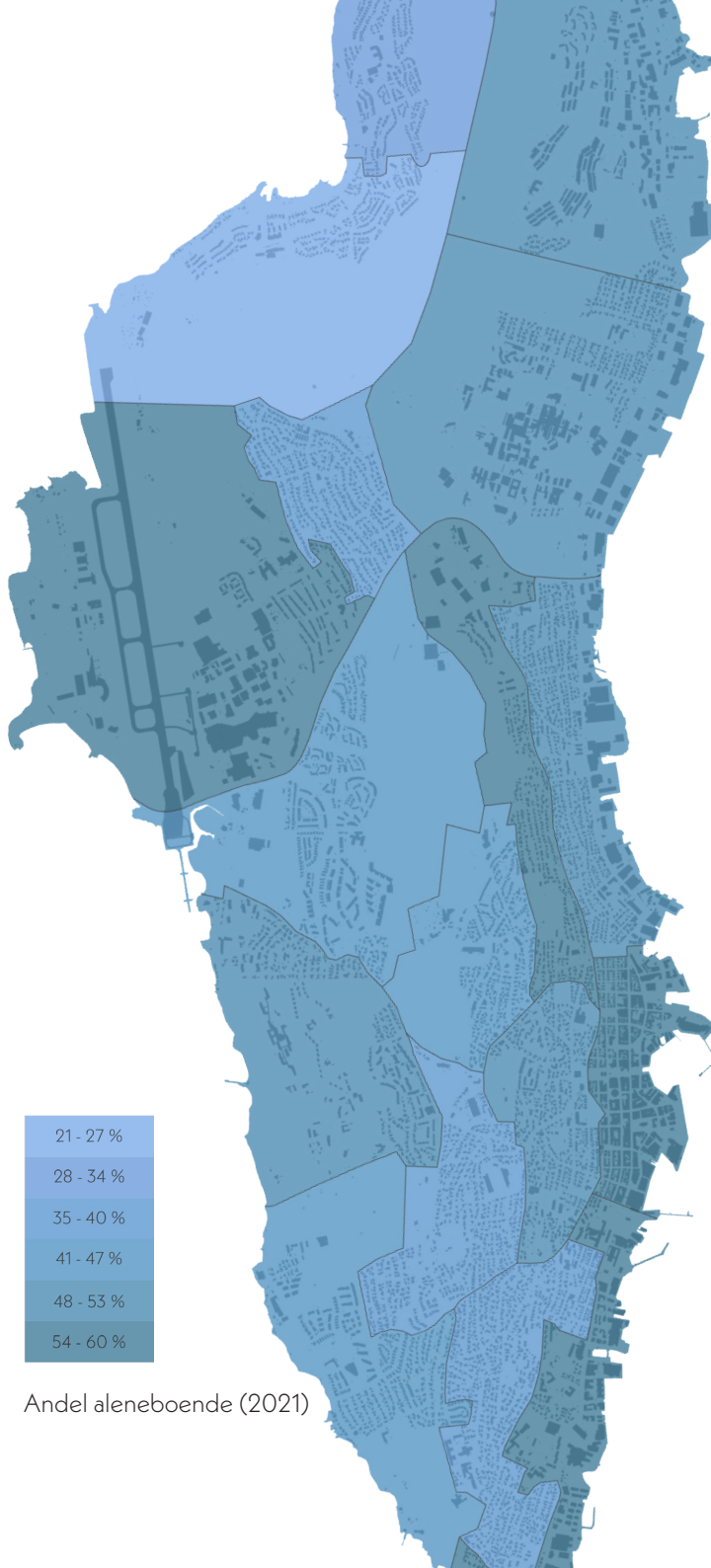
...ismengden synke 92%, dette vil påvirke dyreliv og turisme.

...mange dyreliv truet og flere fremmede arter av insekter etablere seg i varmere Tromsø.

Kilde: NRK sin klimarapport for Tromsø Kommune i 2100.
<https://www.nrk.no/klima/kommune/5401>.

Polarsirkelen

Tromsø
69°N

Andel unge voksne 20 - 34 år (2022)

I rapporten blir Tromsø delt inn i levekårssoner for å sammenligne folkehelsen i de ulike sonene. Folkevekst, alder, aleneboende, ulike familietyper og etnisitet blir presentert gjennom ulike grafer, diagrammer og kart. Tromsø sentrum scorer høyt på andel aleneboende og andel med unge voksne. Dette er på grunn av små leiligheter og trangboddhet, og at sentrum er lett tilgjengelig og dekker de fleste av primærbehovene. Disse grafene forteller at sentrum har en rekke problematikker, som da kan trekkes sammen med annen analyse som knutepunkt for kollektiv trafikk, støy, aktivt byrom og emosjonelt påvirkende på helsen.

Hentet fra Tromsø Kommunes levekårsstatistikk: **Levekår i Tromsø. Geografisk fordeling. Rapport nr.3. Kunnskapsfordeling 2023**

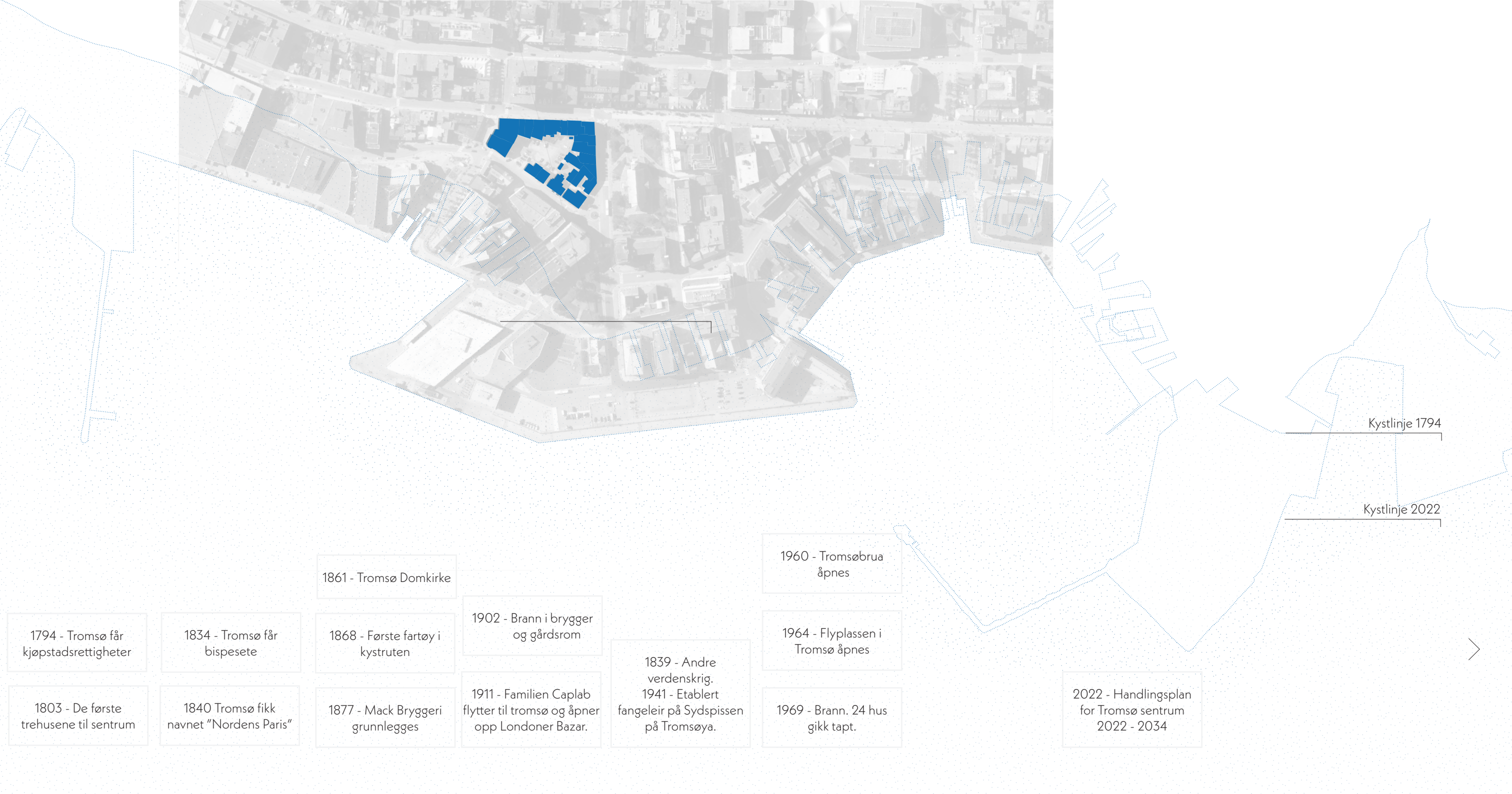
Tromsø Kommune har en handlingsplan over utviklingen av Tromsø sentrum. Planen har et tidsperspektiv fra 2022 til 2034 og omhandler 40 uterom. Planen har en liste over oppgraderingsprosjekter i en prioritert rekkefølge. Byrommene skal fokusere på barn og unge og de skal bidra til en tryggere sentrum for å forbedre folkehelsen og utjevne levekårene. Tromsø kommune ser på eksisterende prosjekter og analyserer hvordan de kan oppgradere dem.

På handlingsplanen er det ingen bakgårder som er inkludert i analysen. Likevel er det de glemte lommene som har stort potensial til en oppgradering. Handlingsplanen tar for seg eksisterende byrom og ser på muligheten for oppgradering, mens jeg vil ta for meg bakgårder og gjemte / glemte byrom. Oversiktskart over relevante gårdsrom i sentrum som Tromsø Kommune ikke har inkludert i byplanleggingen

Hentet fra prediplom: Botani, Zeri Emilie. "Gjemt, men ikke glemt"

1794 - Tromsø får kjøpstadsrettigheter

1834 - Tromsø får bispesete

1861 - Tromsø Domkirke

1868 - Første fartøy i kystruten

1902 - Brann i brygger og gårdsrom

1960 - Tromsøbrua åpnes

1803 - De første trehusene til sentrum

1840 Tromsø fikk navnet "Nordens Paris"

1877 - Mack Bryggeri grunnlegges

1911 - Familien Caplab flytter til Tromsø og åpner opp Londoner Bazar.

1839 - Andre verdenskrig.
1941 - Etablert fangeleir på Sydspissen på Tromsøya.

1964 - Flyplassen i Tromsø åpnes

1969 - Brann. 24 hus gikk tapt.

2022 - Handlingsplan for Tromsø sentrum 2022 - 2034

Kystlinje 1794

Kystlinje 2022

Skilt i Tromsø

Spor i snøen

Snø som materiale er tett forbundet med minne fordi alle sporene synliggjøres på en hvit flate. Snø kan da forbindes med hukommelse og erindring.

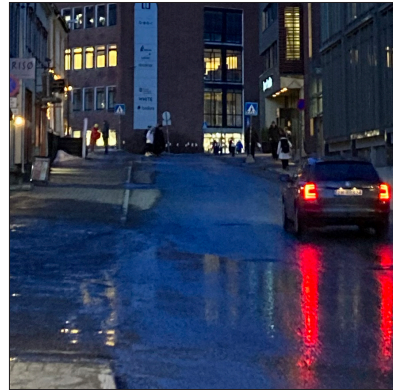
Utdrag fra boken "Snøens formler - Et naturfenomen i litteraturen." av Thomas Seiler.

Spør kan tolkes som former, linjer, merker, farger, lys, etc

Mørketiden

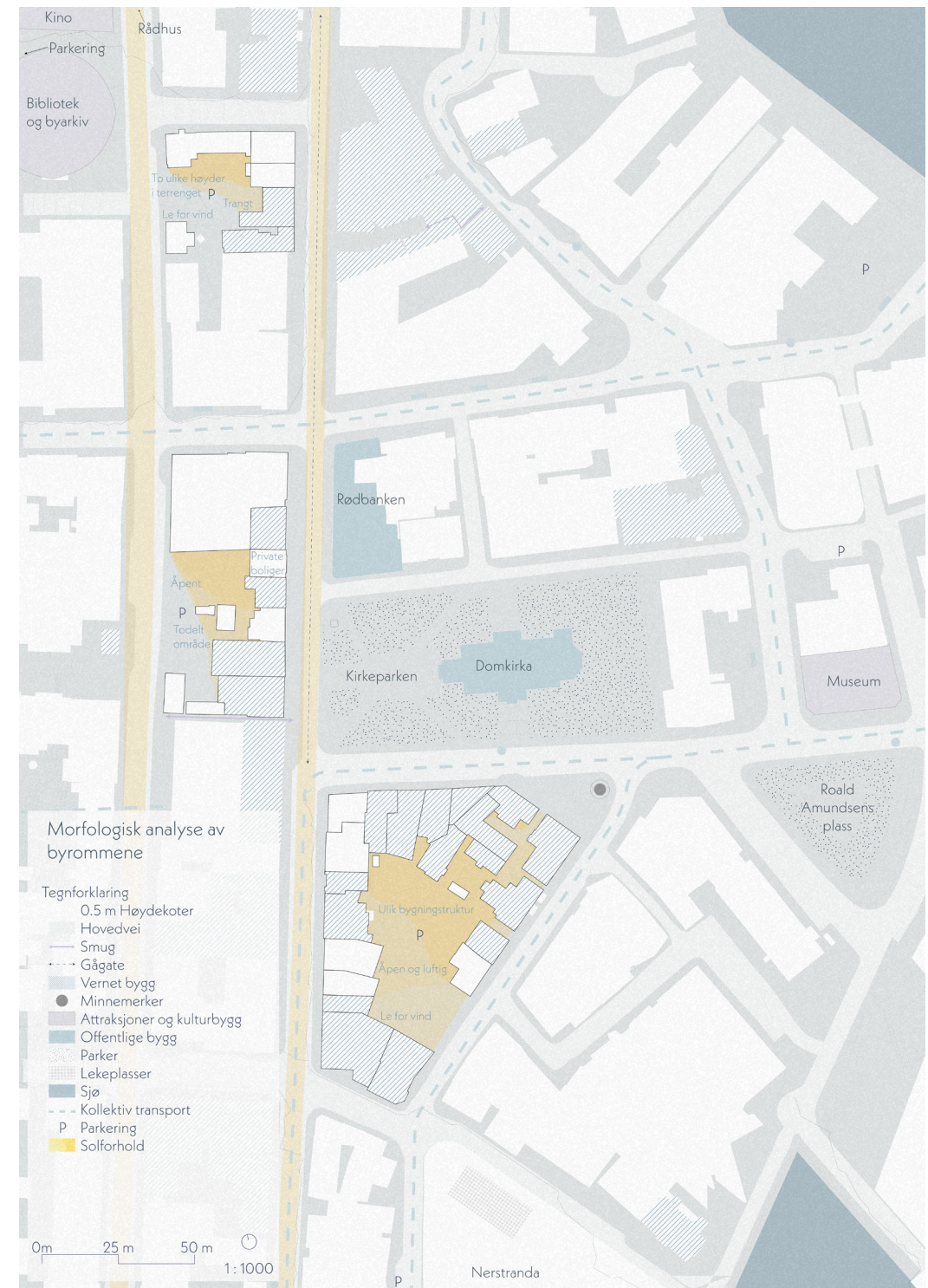
Under mørketiden kommer lysene frem i form av gatelys, julelys, hus og bygg og trafikken. I kontrast med den blå himmelen blir byrommet i Tromsø rik på farger.

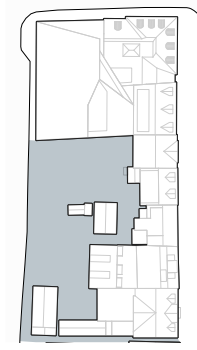
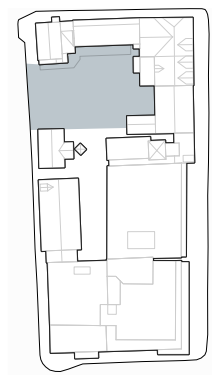
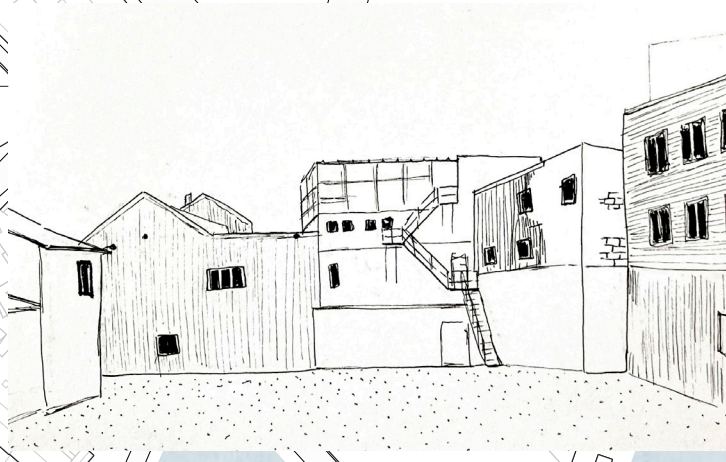

Tromsø er av de norske byene med flest bevarte trehusbebyggelser. Mye av sentrum er vernet som en kulturminne.

Tromsø har vært i en kontinuerlig utvikling, men de har likevel klart å beholde mye av trehusbebyggelsen. I dag finnes det bygg, bygårder, og snarveier som er fra starten av 1800-tallet. Tromsø bystruktur er en blanding mellom historiske og moderne bygg. Tromsø har en rik, men sterk historie som man kan lese gjennom bystrukturen og utviklingen av byen gjennom de siste 200 årene. Sentrumsstrukturen følger den gamle vannkantens form, og da Tromsø ble større bygget de utover, men likevel holdt seg med få etasjer. Rundt 70-tallet ble det bygget opp i høyden og Tromsø sentrum mistet kontakt med vannet. Disse høybyggene har tatt over og endret byens skala. Siden Tromsø har en innholdsrik historie, så er de historiske byggene, bygårdene og lommene i sentrum vernet. Det bygges rundt disse byggene, trehusbebyggelsen blir gjemt og det resulteres til at de naturlig blir nedslitt.

SWOT ANALYSE AV TRE PARKERINGSPLASSER I TROMSØ SENTRUM

Parkeringsplass mellom Grønnegata og Cora Sandels gate

Styrker

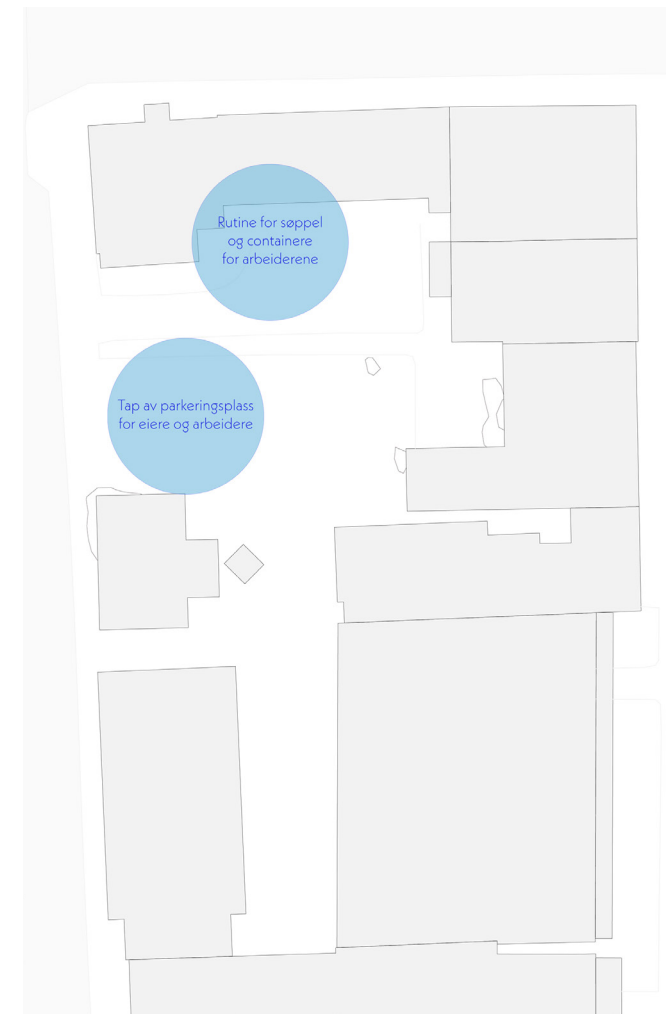
Svakheter

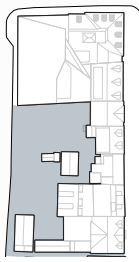
Muligheter

Trusler

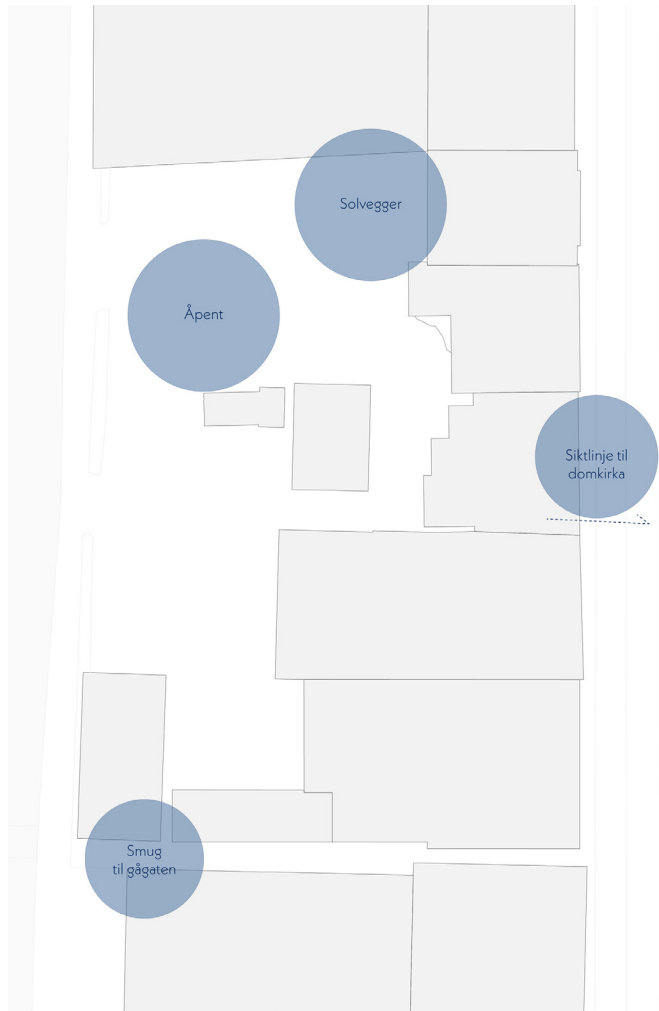

Denne bakgården er en parkeringsplass, som blir brukt av ansatte i bygården. Plassen har en helning i terrenget som skaper to etasjer av byrommet. Når det er mørkt, er det ikke noe lys her utenom tre skarpe lamper fra bygget. Byrommet føles lite og lukket, med utgang mot biblioteket. Om vinteren blir terrenget dekket av is og snøhauger. Bakgården har ikke inviterende fasader, og har containere for næringen.

Parkeringsplass mellom Grønnegata og Fredrik langes gate.

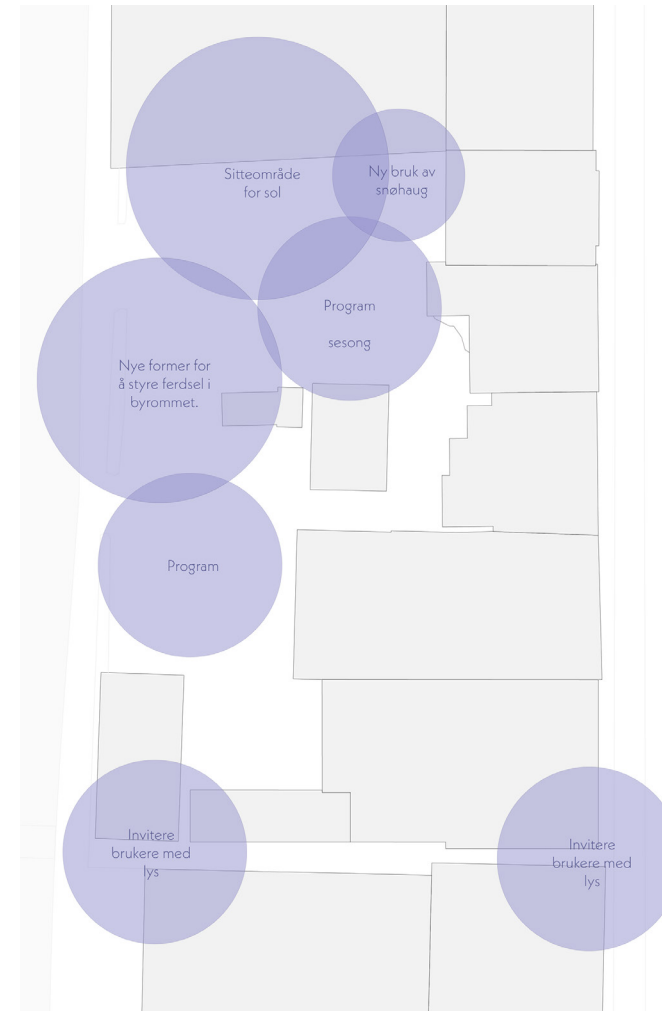
Styrker

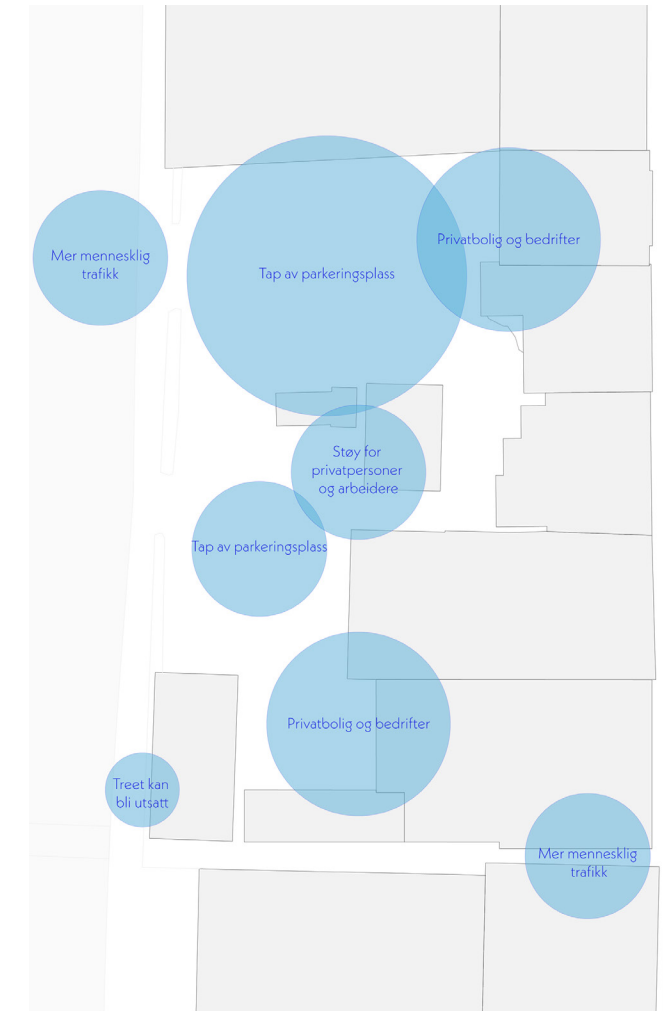
Svakheter

Muligheter

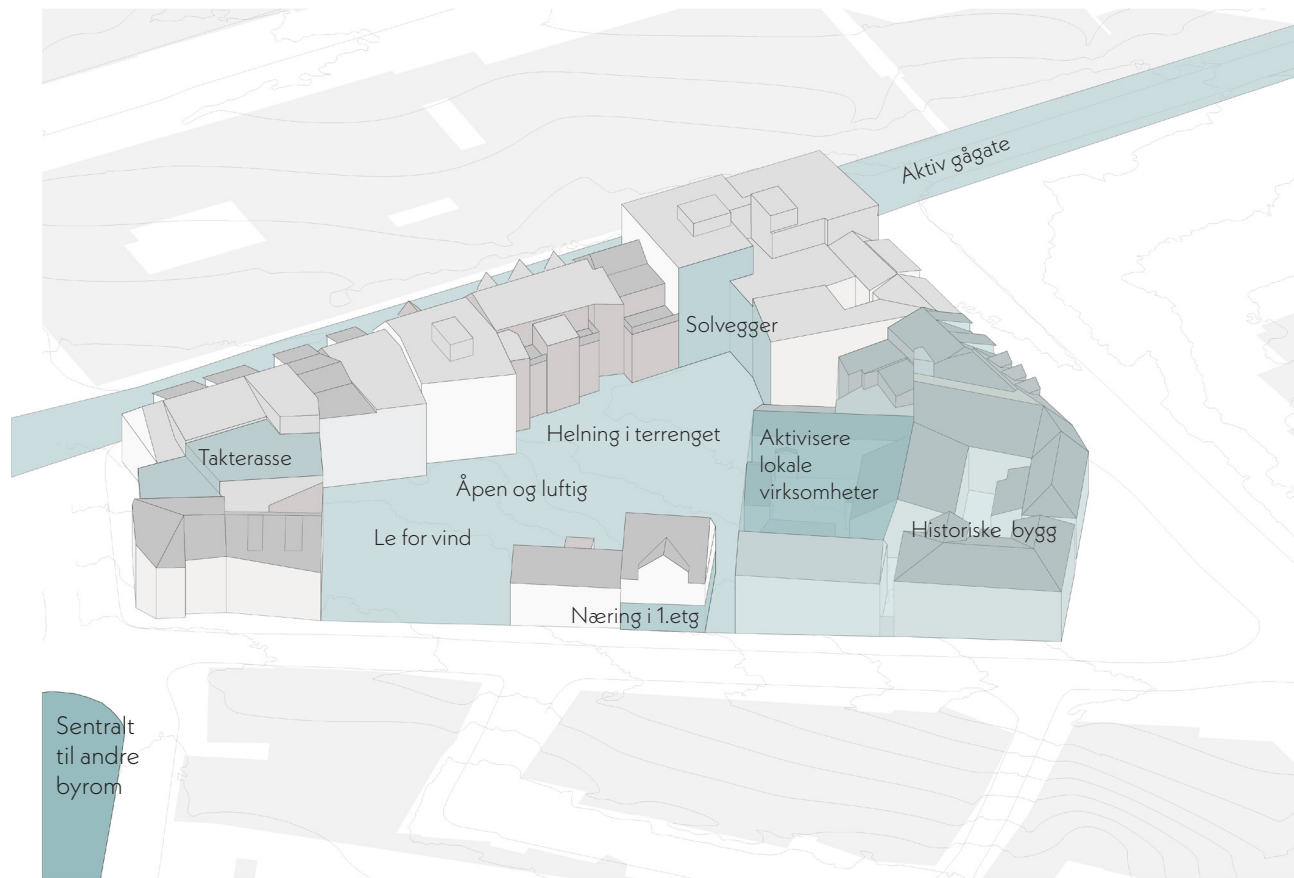
Trusler

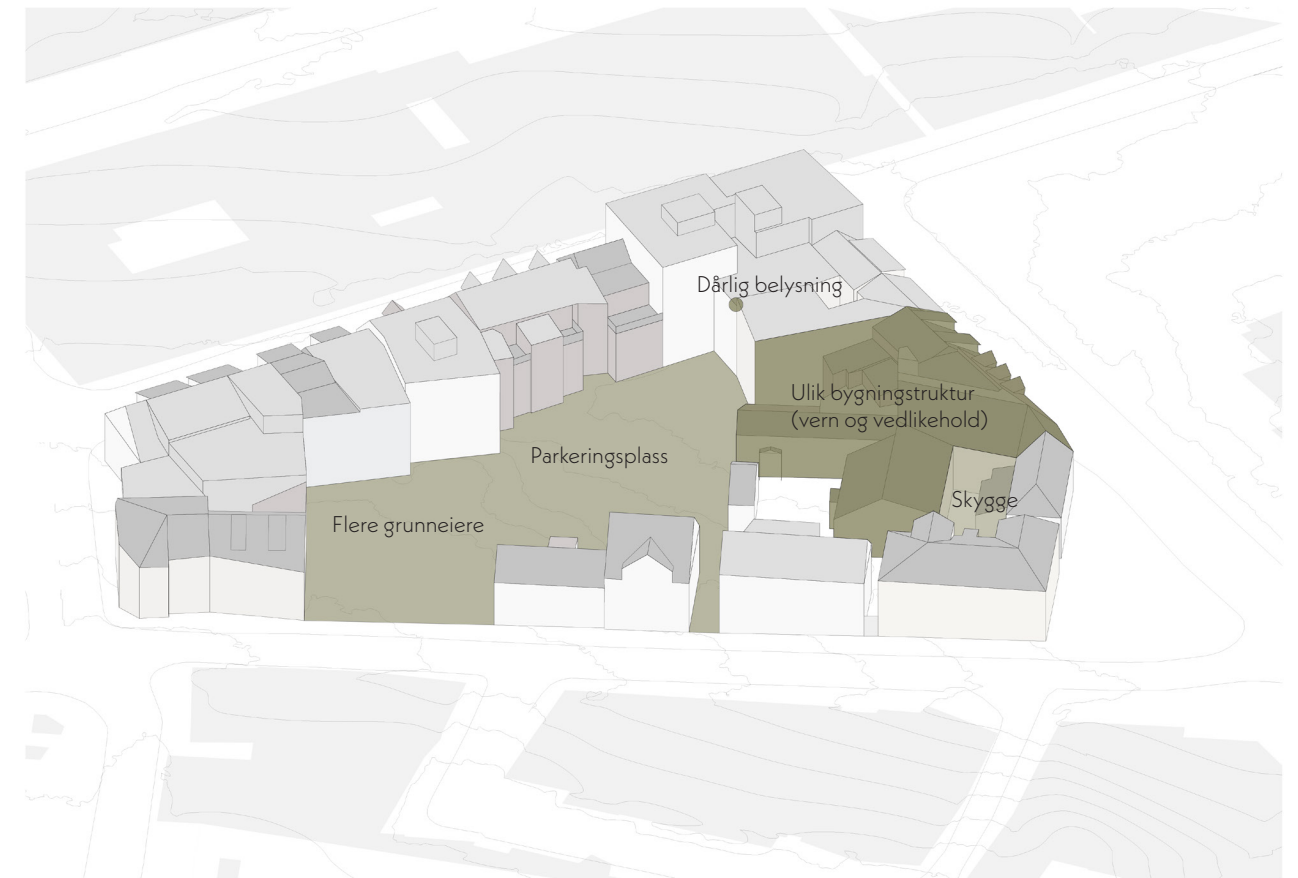
Denne bakgården er en parkeringsplass og er ovenfor en matbutikk. Siktlinje til domkirken, og en tilgjengelig sidegate ned Storgata. Plassen føles to-delt, men og åpent på grunn av stor parkeringsplass og lave bygg. Det finnes bare en lyskilde om kvelden på tomten (utenom lyktestolper og skilt). Bakgården har ikke inviterende fasader, og man kan føle seg litt eksponert på plassen.

Styrker

Svakheter

Muligheter

Trusler

Denne bakgården er en parkeringsplass, og har en adskilt del med næringsvirksomheter. Det er en stor plass, med blanding av høye og lave bygg. Terrenget har en svak helning, og blir glatt om vinteren. Her er det en lyskilde når det blir mørkt. Bussrute langs inngangen til plassen, og på grunn av uthulingen av byrommet, føler man seg litt mindre eksponert.

Uthuling av gårdsrom

Materialiteten av fasadene

Fasadene på utsiden av gårdsrommet. Mye av bebyggelsen er fra tidlig 1800-tallet da Tromsø ble en by

1956

1999

2009

2021

1811 - 1816 1850 1860 1870 1870 1870

1956 1966 1879 1910 1811 1811 1811 1825

1825 1806

1806

1820 1868

1806

1816

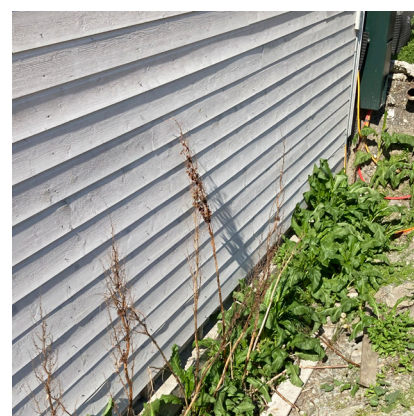
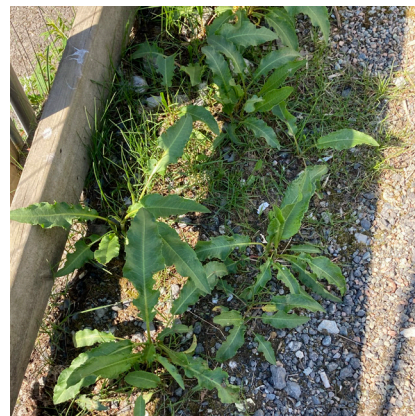
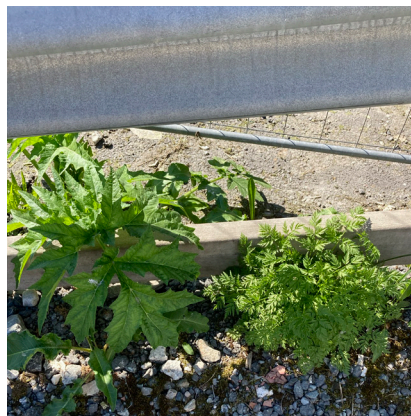
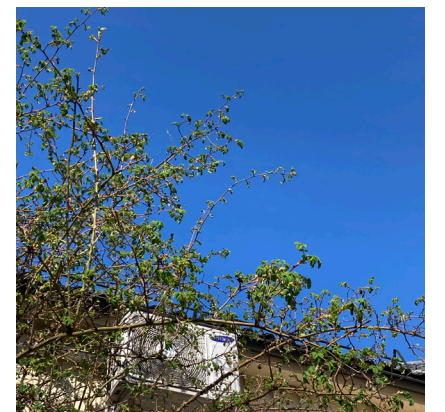

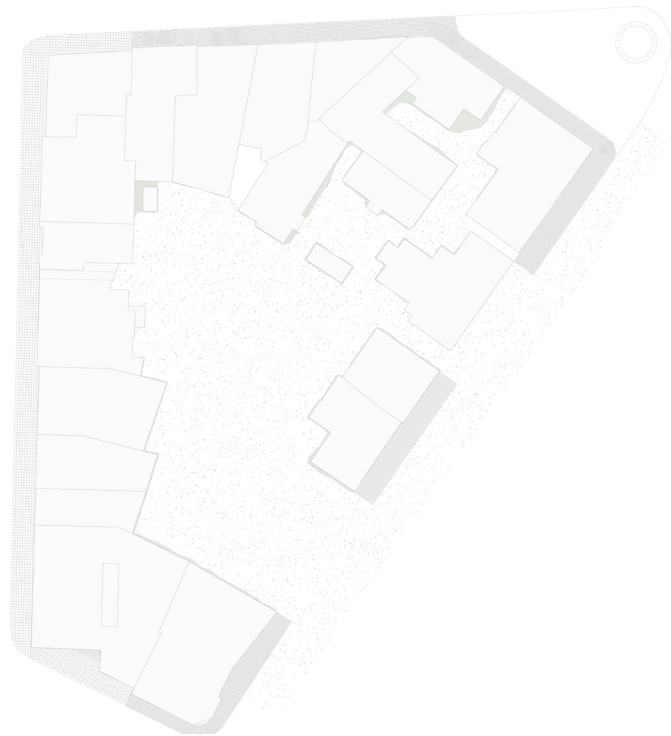
1816

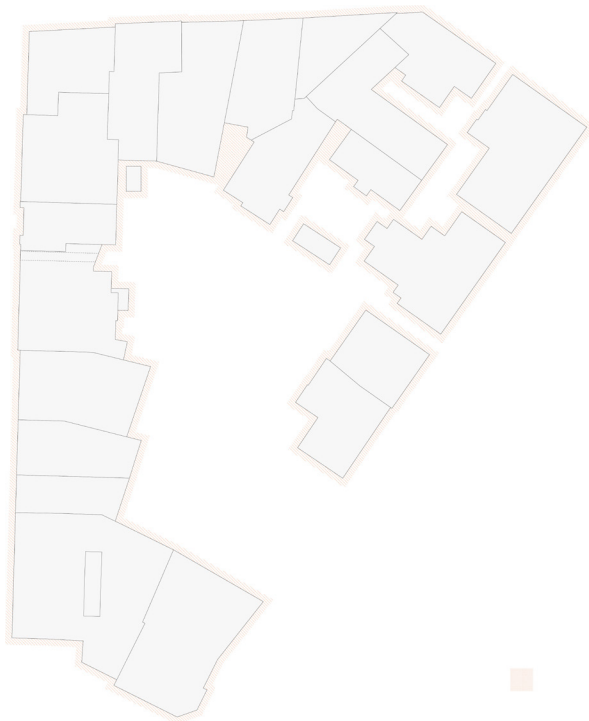
1811 - 1816

Materialer fra området

Kvartalet har beholdt mye av det originale terrenget og belegningen. Det er en blanding av brostein, asfalt, betong, stein og grus.

Faresone for takras og istapper jeg har tatt 1 meter som bufferzone mellom tak og gangvei som er faresone for takras og istapper. Dette begrenser fortauet over vinteren.

Skissedesign og konseptmodell

Zeri Emilie Botani

Fag: LAN-3900-1 24V Diplomoppgave / Masteroppgave
Veileder: Mari Anneline Aston Bergset

AHO - Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.
UIT / Kunstakademiet - Norges Arktiske Universitet.

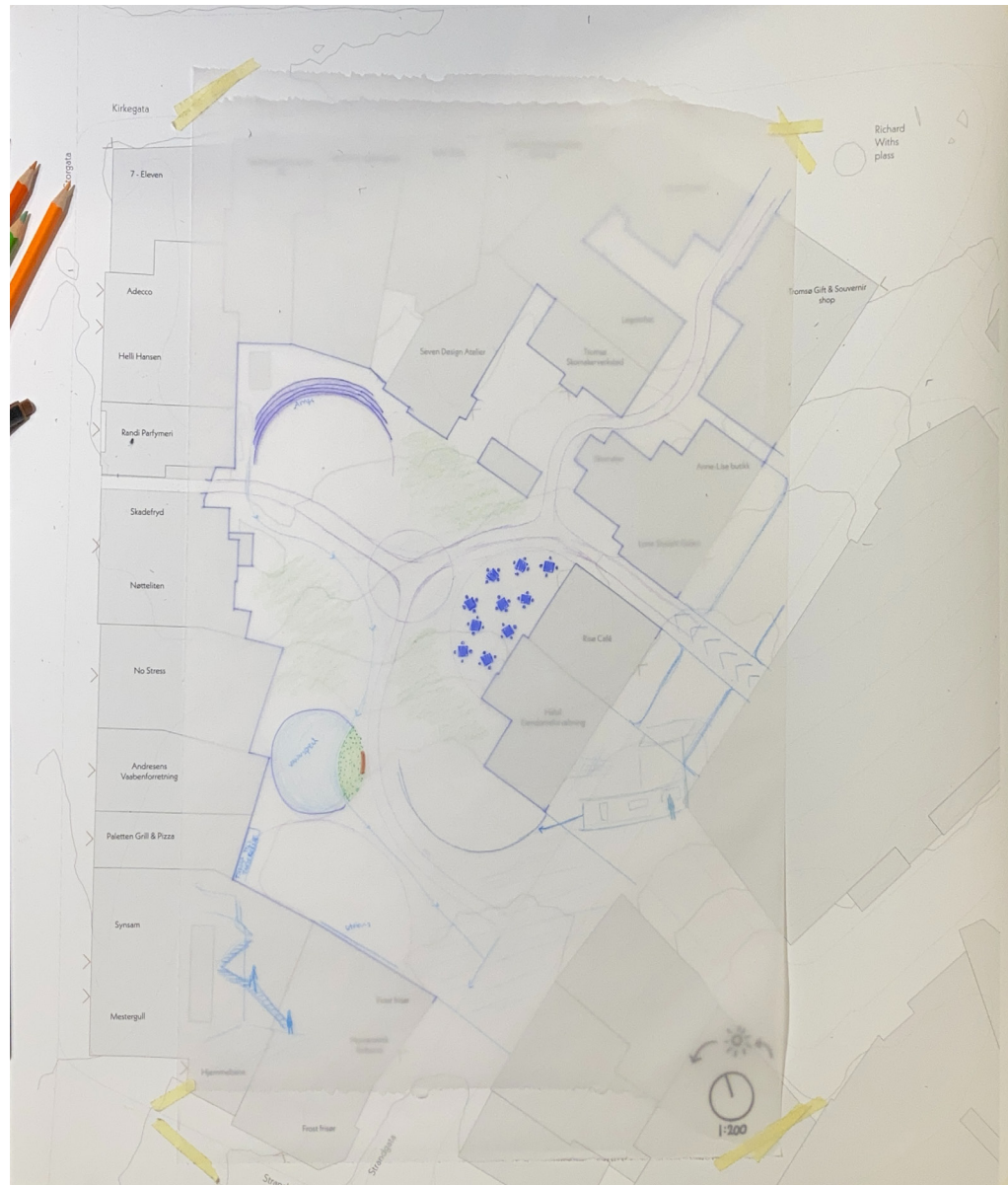
Konsept: Blanding mellom organiske og geometriske former

Jeg har aktivt valgt å jobbe mye med skissering i plan og utprøve formene i modell. Dette er for å få den romlige følelsen. Dette har gitt designet en gjennomtenkt løsning

Modellen har jeg brukt som et verktøy til å kunne utarbeide prosjektet mitt. Det å jobbe i plan mister man romfølelse og kobling til det som befinner seg rundt. Ved å bruke en skissemodell / konseptmodell har åpnet opp ulike utfordringer jeg har hatt med designet. Fasadene har vært et element for å visualisere den komplekse bygningstrukturen, samt å vise hvilket fasader som har næringvirkosomheter som vil ha nytte av prosjektet mitt. Ved å jobbe med modeleringsleire og sand har jeg kunne enkelt skapt former som går med topografien, og som passer til prosjektet. Snøen er et element for å visualisere de haugene jeg setter inn og hvordan de vil forholde seg til resten av rommet.

Konsept: Bruke sirkler som former designet.

Konsept: Myke overganger i gårdsrommet

Konsept: All vegetasjon i midten av gårdsrommet.

Konsept: All vegetasjon inntil fasadene i gårdsrommet.

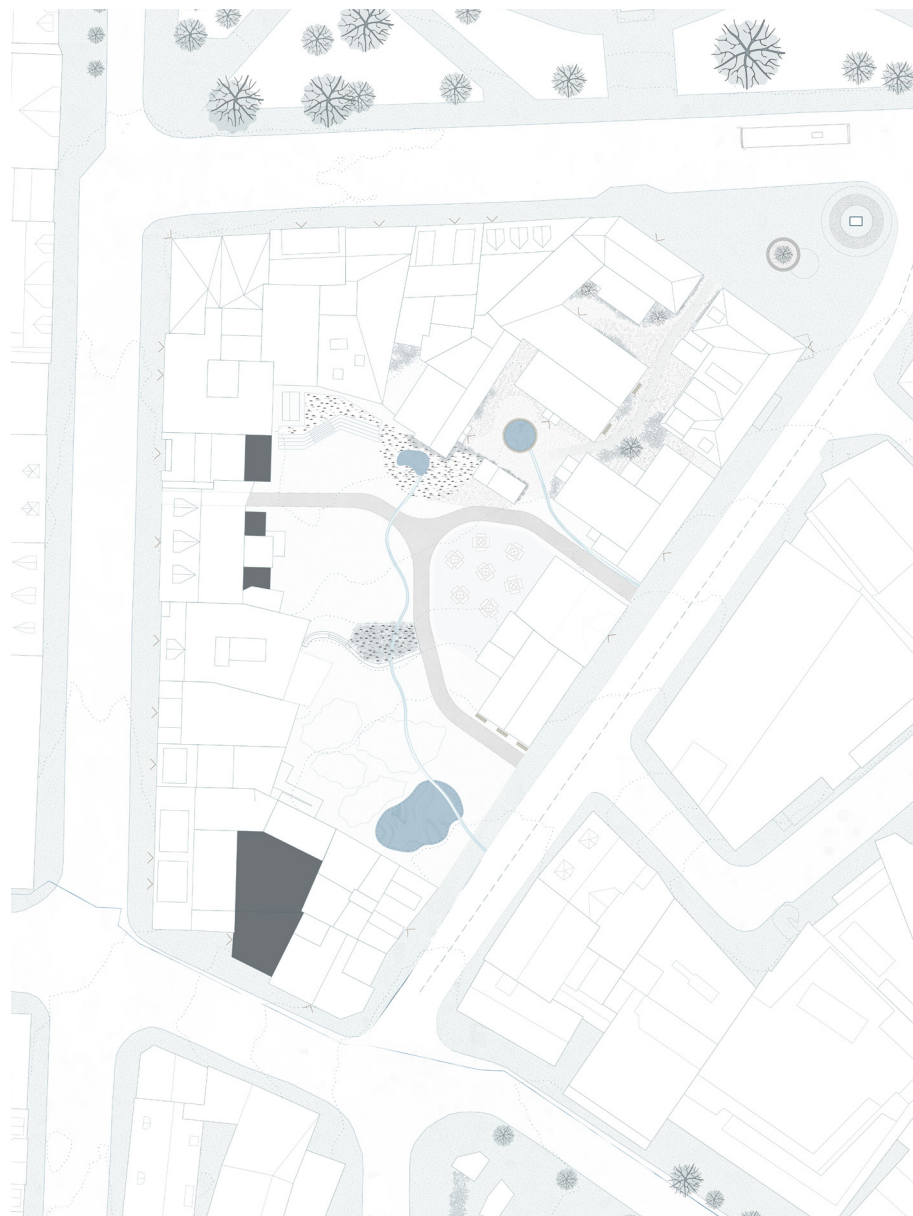
Oversatt fra plan til modell. Startet med å jobbe med former og soneinndelinger

Overført designkonsept til modell med ulike elementer.

Fra modell inn til plan igjen for å utarbeide siste del av prosjektet.

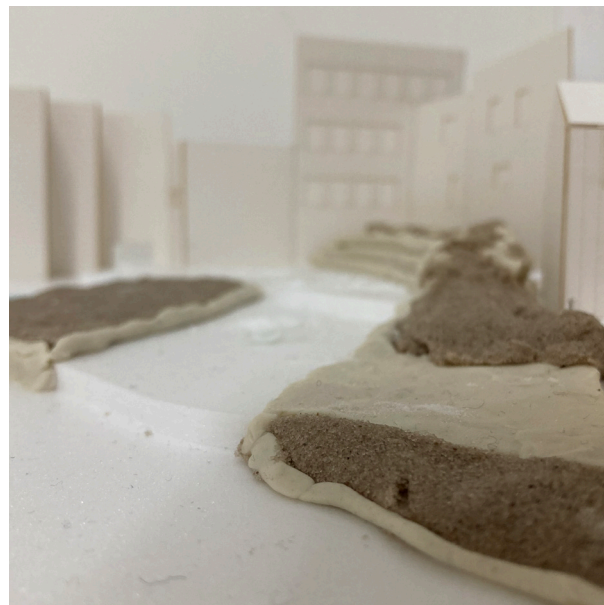
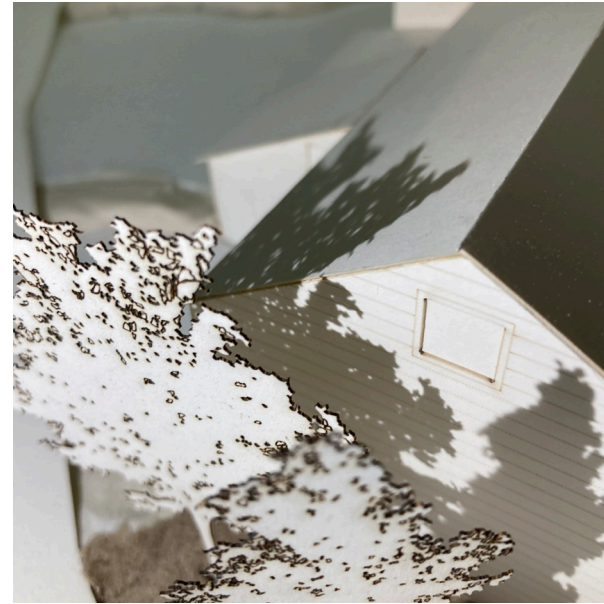
Fra plan inn i modell igjen for å sette sammen modell og plan.

Prozessbilder

Prozessbilder

Medvirkning "Psykogeografi"

Zeri Emilie Botani

Fag: LAN-3900-1 24V Diplomoppgave / Masteroppgave

Veileder: Mari Anneline Aston Bergset

AHO - Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

UIT / Kunstakademiet - Norges Arktiske Universitet.

Psykogeografi

Psykogeografi er studiet av hvordan geografiske omgivelser, enten bevisst organisert eller ikke, påvirker menneskets følelser og oppførsel. I nyere tid blir det brukt for byvandring og strategier for å organisere og planlegge dette.

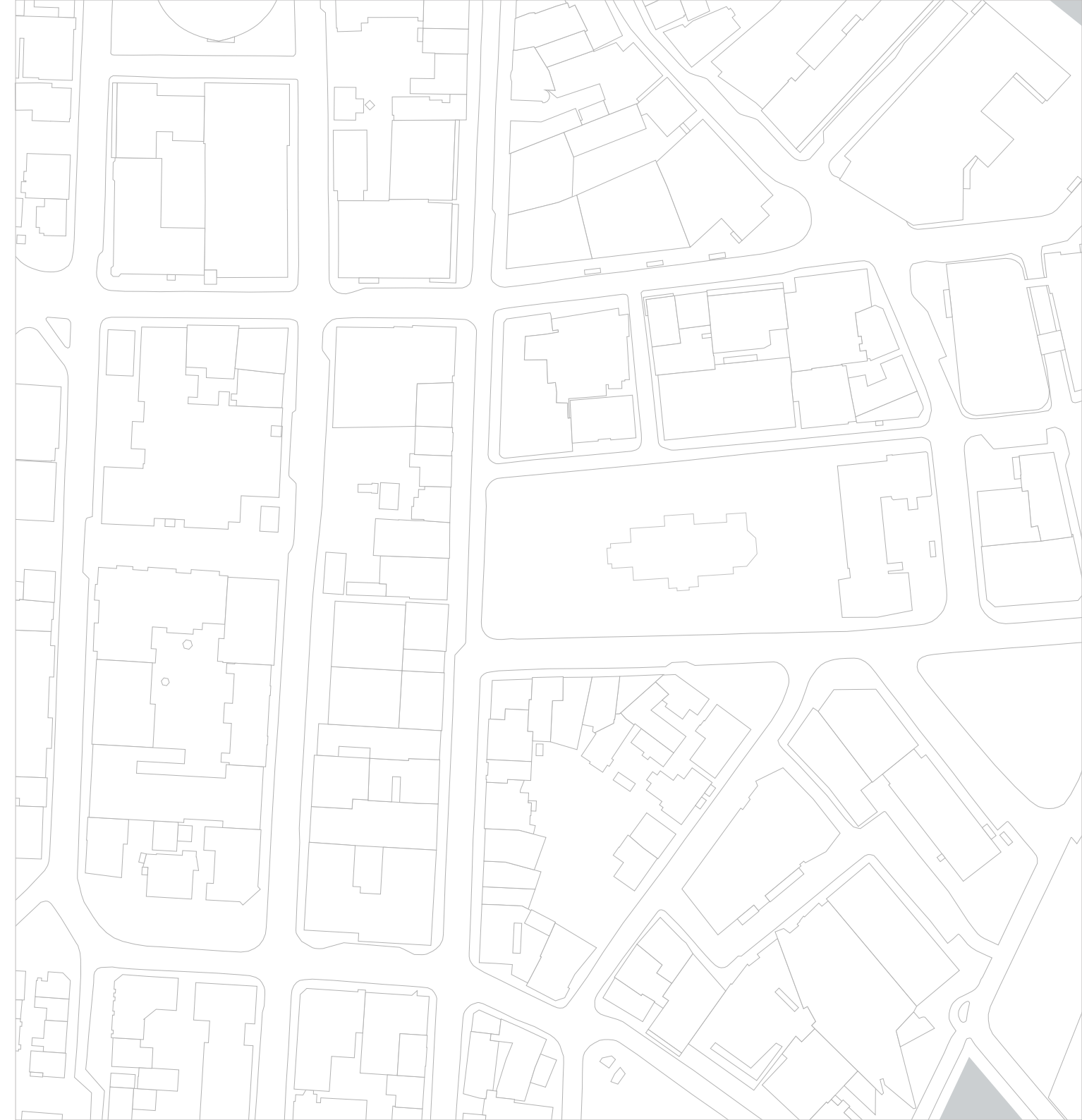
Denne medvirkningsprosessen handler om å observere brukere og undersøke kontrasten mellom å ville og å måtte, og tilgangen vi gir oss selv eller blir gitt av andre til å oppsøke nye steder. Det finnes alltid en forklaring enten personlig, systematisk eller økonomisk for hvorfor vi er et sted og ikke et annet.

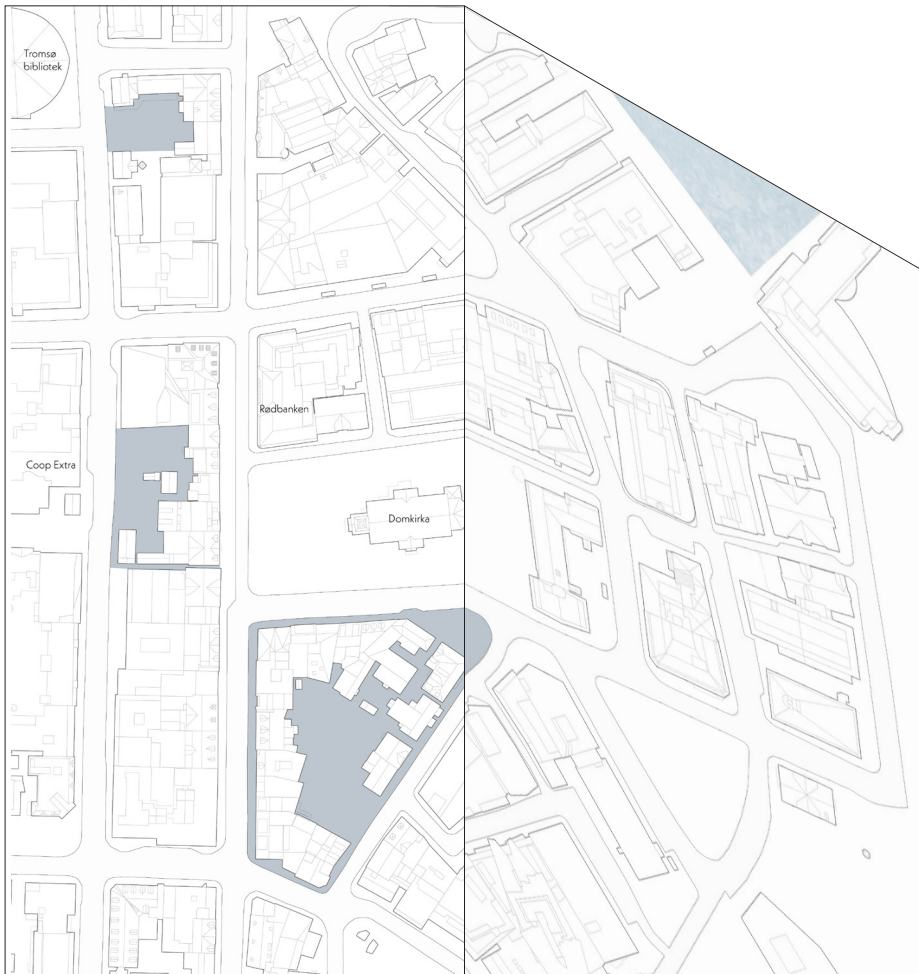
Vi beveger oss ofte mellom a og b uten å ta inn det som er langs den strekningen. Forventninger, vaner og rutiner er noen eksempler på hvordan man reiser uten tanker. Hvorfor er man så opptatt av hvordan man raskest og best måte kan komme seg frem på. Vi reflekterer lite over våres subjektive og ubevisste bevegelsesmønstre som viser oss på hvordan underbevisstheten vår veileder oss gjennom byrom.

Individuell byvandring - "Flâneur"

Flâneur er fransk for å vandre målløs. Psykogeografi er utviklet fra konseptet flâneur, og jeg ble inspirert til å skape en enkel, men interessant medvirkningsprosess i form av personlig byvandring gjennom Tromsø sentrum der deltagerne beveger seg hvor de ønsker å bevege seg, mens de noterer ned tanker og personlige interesser. Man kan og velge å gå etter et tema for å se hva slags bevegelsesmønstre man danner til slutt.

Etter at deltagerne har tatt turen, vil jeg samle inn og se hvordan ulike mennesker beveger seg og hva deres tanker er om Tromsø sentrum. Deres personlige meninger på hva de liker / ikke liker. Jeg ønsker å trekke frem byens følelsesmessige sider som man ikke observerer på analytiske kart.

Utformingen av pamphlet.

Jeg lagde pamphlet på A4 som kunne brettes i tre deler. På to av delen er det et kart over Tromsø Sentrum som de skal tegne på under byvarndingen. På den siste delen står oppdraget forklart.

Byvandring - uplanlagt reise gjennom byen der deltakerne slutter å fokusere på sine daglige forhold til sitt sosiale miljø

Deltagelse på medvirkningsprosess til master-prosjekt om Tromsø sentrum. Vi er lite oppmerksomme over våres bevegelsesmønstre som underbevisstheten vår veileder oss gjennom. Med denne oppgaven vil jeg observere brukere og undersøke kontrasten mellom å ville- og å måtte dra et sted, og tilgangen vi gir oss selv eller blir gitt av andre til å oppsøke nye steder.

Oppgaven går ut på å gå en tur i sentrum der du bestemmer hvor du vil gå og dra innom alle tre markerte byrommene på kartet. (Parkeringsplassene). Mens du går skal du tegne opp på kartet til venstre:
 - Hvor du går (symbol: - - - - -)
 - Hvor du liker deg best (symbol: ○)
 - Hvor du ikke liker deg (symbol: X)

Inkluder ét av de følgende temaene og marker temaet inn på kartet (symbol: Δ) mens du går ruten.
 Velg kun **ét** av temaene under:
 Stille områder Bråkete områder
 Mørke områder Lyse områder

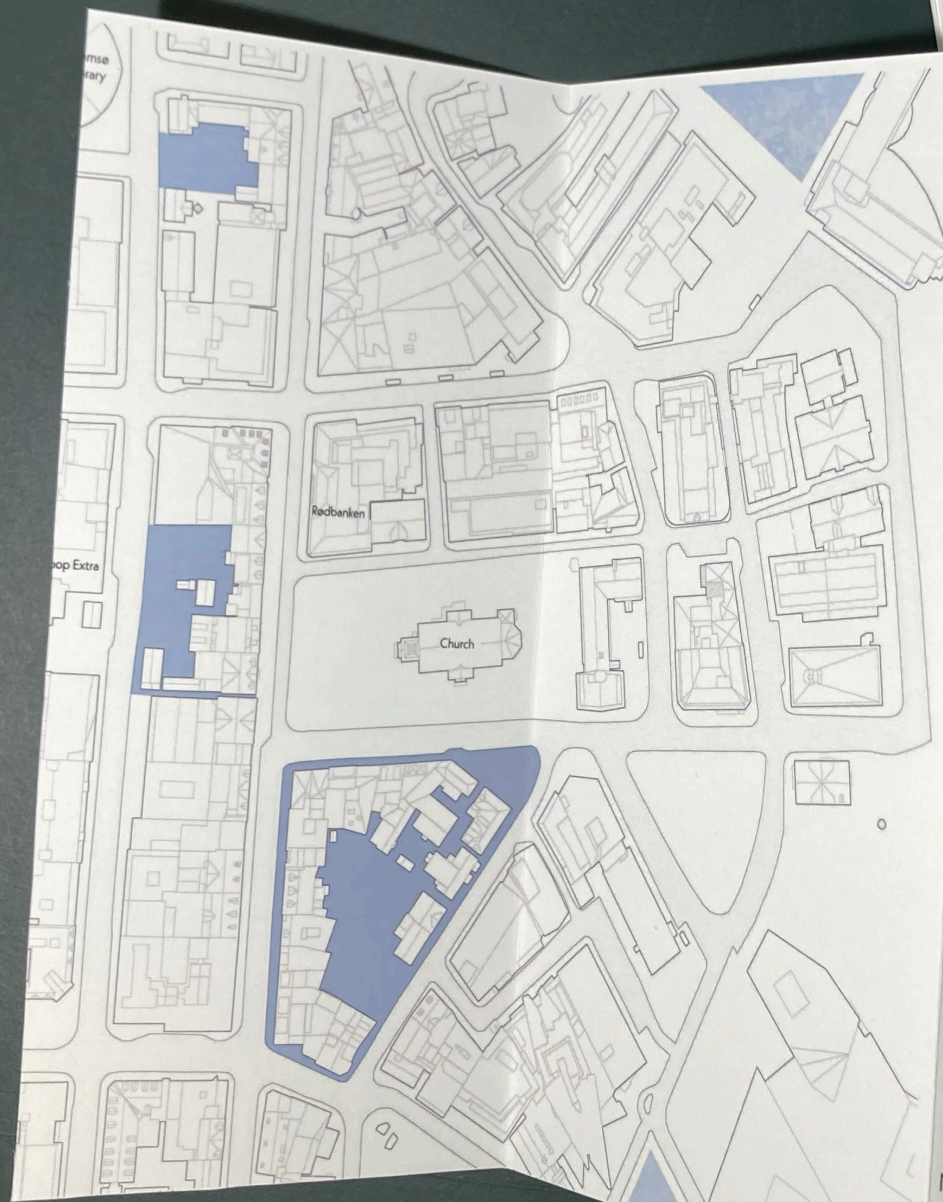
Begreper for å beskrive
 Styrker / Svakheter / Hyggelig / Uhyggelig / Åpent / Lukket / Komfortabelt / Ukomfortabelt / Lyst / Mørkt / Trygg / Trivsel / Skummelt / Bredt / Trangt / Liten / Stor

Legg igjen kommentarer på kartet om du har noen steds-spesifikke tanker.

Noter andre kommentarer på baksiden av arket.

Navn: _____ Alder: _____

Navnet ditt blir anonymt, men alder blir fremvist på prosjektet.

Byvandring - uplanlagt reise gjennom byen der deltakerne slutter å fokusere på sine daglige forhold til sitt sosiale miljø

Deltagelse på medvirkningsprosess til master-prosjekt om Tromsø sentrum. Vi er lite oppmerksomme over våre bevegelsesmønstre som underbevisstheten vår veileder oss gjennom. Med denne oppgaven vil jeg observere brukere og undersøke kontrasten mellom å ville- og å måtte dra et sted, og tilgangen vi gir oss selv eller blir gitt av andre til å oppsøke nye steder.

Walking tour - unplanned journey through the city where the participants stop focusing on their daily relationships with their social environment.

Participation in the process for a master's project about the city center of Tromsø. We are not always aware of our movement patterns that our subconscious guides us through. With this assignment, I will observe users and examine the contrast between wanting to and having to, and the access we give ourselves or are given by others, to seek out new places.

The task is for you to go for a walk in the city center where you decide the path you want to go and visit all three marked spaces on the map. (the parkinglots). As you walk, draw on the map to the left:
 - Where you walk (symbol: - - - - -)
 - Where you like to be (symbol: ○)
 - Where you don't like to be (symbol: X)

Include one of the following themes and mark the theme on the map (symbol: Δ) while walking the route.

Choose only **one** of the topics below:
 Quiet areas Noisy areas
 Dark areas Light areas

Words to describe:
 Strengths / Weaknesses / Light / Dark / Open / Closed / Comfortable / Uncomfortable / Well-being / Safe / Nice / Scary / Wide / Narrow / Small / Big

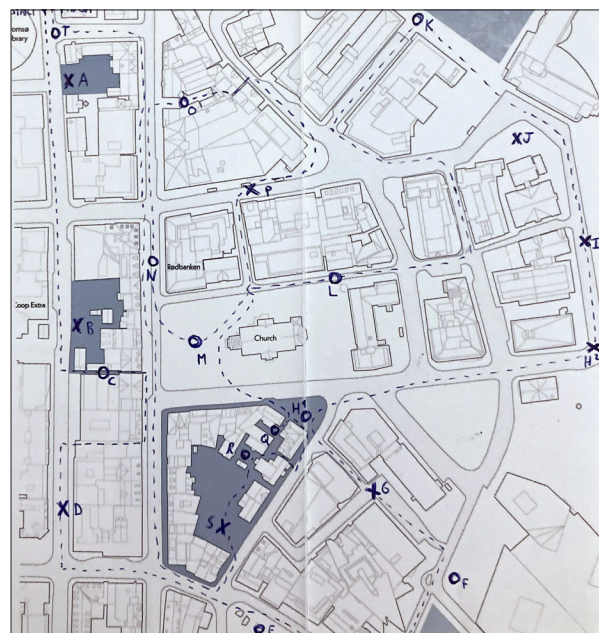
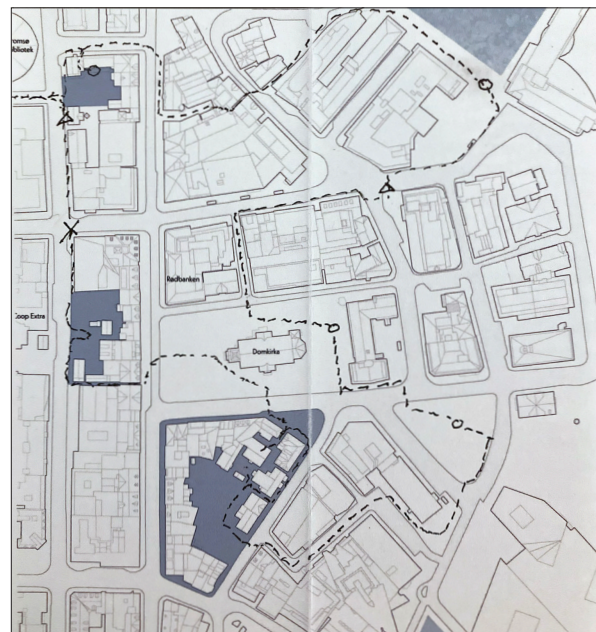
Feel free to comment on the map if you have any location-specific thoughts.

Name: _____ Age: _____

Your name will be anonymous, but the age will be displayed on the project.

Noen resultater fra deltagerne

Her er tre besvarelser som representerer utvalget av deltagerne. Noen valgte å gå lange turer, andre korte. Noen beskrev utfyllende, mens andre hadde bare noen få ord. Dette medvirkningsprosjektet har gitt meg ulike svar på hvor folk trives eller ikke. Et interessant funn var at de fleste valgte å kartlegge bråkete områder enn stille områder, som kan være interessant å tenke på om det var lettere å finne bråkete områder i sentrum, eller om de allerede hadde noen områder de mente var bråkete som de ville få frem.

Resultat og konklusjon

Etter å ha gjort denne medvirkningsprosessen har jeg fått ulike besvarelser fra deltagerne. Alle likte oppgaven og synes det var en gøy metode for å oppdage byen på nytt. Det fikk dem til å se byen på en ny måte og finne nye steder som de eventuelt liker / ikke liker.

Jeg synes dette var en god sideprosjekt for å enkelt få informasjon på hvordan ulike mennesker ser byen de beveger seg i hver dag. Ved å la deltageren vandre alene, så fikk jeg mer ut av deres meninger, enn om jeg hadde vandret med dem og hadde begynt å si mine personlige meninger.

Alt i alt var prosjektet en suksess, eneste som man kan jobbe videre med er kanskje formidlingsevnen. Jeg la merke til at det var noen besvarelser i oppgaven som folk glemte/ikke forsto. Likevel fikk jeg mye ut av besvarelsene.

Hovedfunn:

Flere deltagere har markert tilgangen til vannet som et område de liker seg. Inkludert vannspeilet bak domkirken. Et fellestrekk i hva som ble kartlagt som bråkete er området mellom Fredrik Langes Gate og Sjøgata. Kommentarer på støy fra trafikken. Noen besvarelser påpekte at parkeringsplassene i sentrum føltes ukomfortable og stusselig.